

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9CoP/13/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4121214048
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4121214048.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Renáty Pátrovičovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci navrhovateľky: F. F. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z., F. XX, zastúpená JUDr. Daniela Ježová, LL.M., advokátka, so sídlom Bratislava, Javorinská 13, IČO: 42 129 532, proti osobe oprávnenej na poberanie výživného: Q. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z., J. 9, zastúpená JUDr. Karolom Spišákom, advokátom, so sídlom Bratislava, Bajkalská 5/C, IČO: 30 795 541, o zrušenie vyživovacej povinnosti, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 7. decembra 2022 č. k. 19Pc/37/2021-200 vo výroku o náhrade trov konania takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o trovách konania (II.) potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie návrh zamietol (I.) a rozhodol, že oprávnená na poberanie výživného má voči navrhovateľke nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením (II.). Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 62 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine, § 52 a § 55 CMP a uviedol, že navrhovateľka sa návrhom doručeným Okresnému súdu Nitra dňa 16. 12. 2021 domáhala, aby súd rozhodol o zrušení vyživovacej povinnosti, ktorú má navrhovateľka voči plnoletej dcére Q. V., nar. XX. XX. XXXX (oprávnená na poberanie výživného), určenú rozhodnutím Okresného súdu Nitra č. k. 19Pc/23/2019 zo dňa 13. 07. 2000 vo výške 180,- eur mesačne, a to počnúc dňom, kedy oprávnená z výživného nadobudla schopnosť sama sa živiť. V návrhu uviedla, že sa domnieva, že oprávnená z výživného už neštuduje, avšak odmieta navrhovateľke predložiť potvrdenie o návšteve školy. Navrhovateľka oprávnenú z výživného kontaktovala prostredníctvom sociálnej siete „messenger“ dňa 13. 10. 2021, dňa 17. 10. 2021, ako aj dňa 22. 10. 2021, oprávnená z výživného jej žiadnu informáciu ohľadom školy ani potvrdenie o návšteve školy nezaslala. S poukazom na uvedené sa navrhovateľka domnieva, že oprávnená z výživného viac nenavštevuje vysokú školu a je schopná sa sama živiť. Navrhovateľka sa pokúsila kontaktovať aj vysokú školu v Holandsku, Univerzitu v Leidene, ktorá jej s poukazom na ochranu osobných údajov potvrdenie odmietla vydať. Navrhovateľka napriek tomu, že jej oprávnená z výživného nezaslala potvrdenie o návšteve školy, jej výživné za mesiac október 2021, november 2021 a december 2021 zaslala. Výživné za mesiac január 2021 už odmieta uhradiť do času, kým sa nezistí, či jej dcéra ukončila štúdium alebo v ňom riadne pokračuje. Pre neplatenie výživného oprávnená z výživného podala voči navrhovateľke aj návrh na vykonanie exekúcie, ktorá je aktuálne vedená u súdneho exekútora JUDr. Peter Balaško, 39EX 1436/21. Z pripojeného spisu Okresného súdu Nitra vyplýva, že vyživovacia povinnosť navrhovateľky voči oprávnenej z výživného bola naposledy upravená uznesením č. k. 19Pc/23/2019-183 zo dňa 13. 07. 2020, právoplatným dňa 18. 08. 2020, ktorým bol medzi účastníkmi konania schválený zmier. Týmto uznesením súd schválil

dohodu navrhovateľky a oprávnenej z výživného, v zmysle ktorej sa navrhovateľka zaviazala prispievať na výživu oprávnenej z výživného sumou 180,- eur mesačne. Navrhovateľka návrh na zrušenie vyživovacej povinnosti voči plnoletej dcére odôvodňovala tou skutočnosťou, že nemá preukázané, že jej dcéra - oprávnená z výživného, je stále študentkou, naopak, domnieva sa, že jej dcéra už neštuduje. Navrhovateľka spochybňuje potvrdenia o návšteve školy, ktoré oprávnená predložila súdu v priebehu konania a žiada, aby súd jej vyživovaciu povinnosť zrušil počnúc dňom, kedy oprávnená z výživného prestala navštevovať školu. Pre posúdenie dôvodnosti návrhu v tomto konaní súd považoval za podstatné práve zistenie skutočnosti, či sa oprávnená z výživného naďalej pripravuje na svoje budúce povolanie štúdiom, teda je študentkou. Po vykonaní dokazovania súd uvedenú skutočnosť považoval za preukázanú. Z dokazovania vyplynulo, že oprávnená z výživného vykonáva sústavnú, nepretržitú činnosť smerujúcu k príprave na svoje budúce povolanie, a to štúdiom na vysokej škole v Holandsku - Universiteit Leiden v dennej forme štúdia. Túto skutočnosť potvrdila samotná oprávnená z výživného v písomnom čestnom vyhlásení, potvrdil ju aj jej otec Ing. X. V., ktorý vo svojom výsluchu nielen popísal štúdium dcéry, ale aj vyčíslil náklady so štúdiom spojené. Trvanie štúdia oprávnenej z výživného preukazuje aj potvrdenie samotnej univerzity. V priebehu tohto konania bolo súdu predložených niekoľko potvrdení o návšteve školy (č. l. 27 - potvrdenie k akademickému roku 2019-2020 - obdobie štúdia od 01. 09. 2019 do 31. 08. 2020, č. l. 27 - potvrdenie k akademickému roku 2020-2021 - obdobie štúdia od 01. 09. 2020 do 31. 08. 2021, č. l. 28 - potvrdenie k akademickému roku 2021-2022 - obdobie štúdia od 01. 09. 2021 do 31. 08. 2022, č. l. 163 - potvrdenie k akademickému roku 2022-2023 - obdobie štúdia od 01. 09. 2022 do 31. 08. 2023). Na týchto potvrdeniach je uvedené meno a priezvisko oprávnenej z výživného, jej dátum narodenia, začiatok je jej študentské číslo a pri prvých troch potvrdeniach aj názov študijného programu. Na poslednom potvrdení je zase začiatok poplatok za školné. Na prvých troch potvrdeniach chýba pečiatka školy. Navrhovateľka uvedené formálne nedostatky namietala a žiadala, aby oprávnená z výživného súdu predložila potvrdenie o štúdiu v listinnej forme, na ktorom bude riadne uvedená forma štúdia, študijný odbor, pečiatka a podpis oprávnenej osoby. Súd v tomto konaní opakovane žiadal univerzitu o zaslanie takéhoto potvrdenia. Univerzita na niektoré výzvy nereagovala vôbec, prípadne odpovedala len emailom. Ako príloha k emailu bolo súdu zaslané aj aktuálne potvrdenie o zaregistrovaní oprávnenej z výživného pre akademický rok 2022-2023 (č. l. 163 spisu), ktorý dôkaz súd považoval za rozhodujúci a dostatočne preukazujúci aktuálny stav trvania štúdia opravnej z výživného v čase vydania rozhodnutia. Predmetné potvrdenie bolo zaslané priamo súdu z oficiálnej adresy univerzity, preto súd nezistil nijaký dôvod, prečo by mal o jeho pravosti pochybovať. Na tomto potvrdení je síce začiatok údaj o čísle študenta a výške školného, je na ňom však uvedené meno, priezvisko a aj dátum narodenia oprávnenej z výživného, čo súd považoval na preukázanie samotnej skutočnosti trvania štúdia oprávnenej z výživného za postačujúce. Pokiaľ ide o ďalší návrh navrhovateľky, aby bolo preukázané aj to, aké presné študijné programy oprávnená z výživného navštevuje a aké študijné výsledky dosahuje, preukazovanie týchto skutočností z hľadiska posúdenia dôvodnosti návrhu v tomto konaní, súd nepovažoval za nevyhnutné, zvlášť za situácie, že získanie potvrdenia zo strany školy v zahraničí bolo značne komplikované. Z výsluchu svedka D. X. V. bolo preukázané, že oprávnená z výživného ukončila bakalárske štúdium a samotné potvrdenie o registrácii pre akademický rok 2022-2023 je dôkazom o tom, že oprávnená z výživného v štúdiu riadne pokračuje, čo je z hľadiska posúdenia trvania vyživovacej povinnosti navrhovateľky voči nej podstatné. Oprávnená z výživného súdu predložila aj množstvo ďalších listinných dôkazov, a to fotografie Európskeho parlamentu, jej lokalizáciu v Bruseli, vstupnú kartu do Európskeho parlamentu s jej menom, harmonogram univerzity v Európskom parlamente ale aj doklady o platbách či zasielaní balíkov do Holandska, čo síce bez ďalšieho nepreukazuje, že oprávnená z výživného študuje, v spojení s ďalšími vykonanými dôkazmi, však túto skutočnosť nepriamo potvrdzuje. Vykonávanie nepretržitej činnosti smerujúcej k príprave na budúce povolanie štúdiom na vysokej škole samo o sebe determinuje skutočnosť, že oprávnená z výživného nie je schopná sama sa živiť. Štúdium na vysokej škole, osobitne v dennej forme štúdia pochopiteľne znemožňuje oprávnenej osobe, aby sa riadne zamestnala, pretože podstatou prezenčnej - dennej formy štúdia je pravidelná príprava študenta na prednášky a praktické semináre, čo zakladá trvanie vyživovacej povinnosti zo strany jej rodičov. Návrh na zrušenie vyživovacej povinnosti zo strany navrhovateľky ako matky voči oprávnenej z výživného súd považoval za nedôvodný, a preto ho zamietol. Po vykonaní dokazovania bolo jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že oprávnená z výživného stále študuje. Podľa názoru súdu preto nebolo nutné vykonať ďalší dôkaz spočívajúci vo výsluchu oprávnenej z výživného, zvlášť za situácie, kedy sa oprávnená z výživného vzhľadom k štúdiu v zahraničí nevedela na pojednávanie dostaviť a svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlňovala aj vzhľadom na negatívny vzťah s navrhovateľkou. Návrh na vykonanie dokazovania výsluchom oprávnenej z výživného preto súd zamietol. V konaní bolo preukázané, že oprávnená z výživného študuje, čo tvrdila od začiatku

súdneho konania a súdu predložila aj potvrdenie o návšteve školy. Z vykonaného dokazovania síce vyplynulo, že navrhovateľka a oprávnená z výživného spolu nekomunikujú a navrhovateľka nemala zo strany oprávnenej z výživného žiadnu spätnú väzbu, odpovede na jej správy či telefonáty. Na druhej strane však bolo preukázané, že otec oprávnenej z výživného jej ešte dňa 16. 10. 2021 potvrdenie o návšteve školy zaslal, poukazujúc na skutočnosť, že takéto potvrdenie akceptovali aj na úradoch. Potvrdenia o zaregistrovaní oprávnenej z výživného na štúdium na univerzite so začiatkami údajmi o študijnom odbore avšak s menom, priezviskom, dátumom narodenia oprávnenej z výživného oprávnená z výživného súdu predložila už vo vyjadrení k návrhu na začatie konania. Oprávnená z výživného v priebehu celého konania poukazovala na skutočnosť, že toto je jediné potvrdenie, aké univerzita v Holandsku vydáva a vydáva ho raz ročne. V priebehu konania univerzita mailom zo dňa 29. 06. 2022 potvrdila, že oprávnená z výživného je aktuálne zapísaná ako jej študentka. Uvedené však navrhovateľka neakceptovala s tvrdením, že emailom môže potvrdenie poslať prakticky ktokoľvek a ďalej poukazovala na formálne nedostatky predložených potvrdení. Súd navrhovateľke vysvetlil, že odpoveď (síce len vo forme emailu) bola súdu zaslaná priamo na jeho žiadosť a z oficiálnej emailovej adresy univerzity, navrhovateľka však trvala na vyžiadaní si ďalších potvrdení v listinnej forme s pečiatkou a podpisom. Vzhľadom na námietky navrhovateľky, súd univerzitu opäť žiadal o zaslanie potvrdenia o štúdiu oprávnenej v listinnej podobe a s pečiatkou. Takéto potvrdenie však univerzita súdu nezaslala. Súdu bolo zaslané rovnaké potvrdenie, ako predložila oprávnená z výživného dňa 30. 08. 2022 (č. I. 97), avšak opäť len ako príloha mailu. Oproti predchádzajúcemu potvrdeniu bola pridaná pečiatka školy a nebol začiatkový údaj o študijnom programe (č. I. 163 spisu). Toto potvrdenie súd zaslal obom účastníkom konania. Navrhovateľka aj po oboznámení sa s obsahom tejto listiny zotrvala na podanom návrhu a žiadala, aby bolo jasne preukázané, že oprávnená z výživného študuje s uvedením ročníka štúdia, formy štúdia, kreditov a vykonaných skúšok. V kontexte s ďalšími už vyššie špecifikovanými listinnými dôkazmi, vykonaným výsluchom otca oprávnenej z výživného a predloženým čestným vyhlásením samotnej oprávnenej z výživného, súd po vyhodnotení dôkazov vo vzájomných súvislostiach dospel k záveru o preukázaní skutočnosti, že oprávnená z výživného študuje. Vo veci bolo možné rozhodnúť, čo súd aj urobil s tým, že vykonávanie ďalšieho dokazovania by bolo nevhodné a nadbytočné. Súd považoval za potrebné uviesť, že je nepochybne právom účastníka konania spochybňovať dôkazy predložené protistranou. Takéto spochybňovanie však musí mať určité rozumné hranice. V opačnom prípade to môže viesť k zbytočnému predlžovaniu konania a tým aj navyšovaniu jeho trov. O takúto situáciu ide aj v prejednávanej veci. Prehnané lipnutie na formálnych náležitostiach predkladaných dokumentov považuje súd za neprimeraný procesný postup nevedúci k objasneniu skutočného stavu veci, ale len k zbytočnému navyšovaniu nákladov súdneho konania. Z uvedených dôvodov súd považoval za spravodlivé priznať nárok na náhradu trov konania oprávnenej z výživného.

2. Proti tomuto rozhodnutiu podala navrhovateľka v časti výroku o trovách konania v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. d), f), h) CSP a uviedla, že z potvrdení, ktoré odporkyňa predložila súdu, jednoznačne nevyplývalo, že študuje a dôsledkom nepredloženia relevantných potvrdení musel sám súd požiadať univerzitu o potvrdenie, ktoré bolo zaslané len mailom. Sama odporkyňa spôsobila, že sa konanie predlžovalo tým, že nepredložila v požadovanom čase relevantné potvrdenie, ktoré by jednoznačne preukazovalo skutočnosť, že naozaj študuje. Neustále odďaľovanie predloženia potvrdenia so všetkými údajmi potrebnými k posúdeniu toho, že odporkyňa skutočne študuje spôsobilo predlžovanie konania, a tým pádom aj navyšovanie trov konania. Samotná sudkyňa na pojednávaní konanom dňa 18. 05. 2022 spochybnila potvrdenie predkladané odporkyňou, podľa výpisov zo zvukového záznamu uviedla „ani mne to z tých dokladov nie je zrejmé, poviem Vám na rovinu, ani z toho, čo ste mi zaslali, tam nie je úplne zatiaľ, nevyplýva mi z toho, či ona do tej školy chodí alebo nechodí. Takže potom aj ten návrh možno by sa dal považovať, že je dôvodný, ale zas na druhej strane, keby ste to vy vedeli jednoznačne preukázať možno, že ani navrhovateľka by ten návrh nepodávala. Vzhľadom k tomu, že ja považujem, čo považujem za sporné je, že naozaj či dcéra študuje alebo neštuduje a toto potvrdenie, ktoré ste predložili možno že tie zvyky sú v tejto krajine také, že vydajú ho raz ročne a zrejme to niektorým orgánom stačí no ja tiež mám za to, že na toto konanie to postačujúce nie je, lebo naozaj si myslím, že sa mohlo stať, že dcéra v priebehu konania aj v priebehu toho školského roka mohla prestať študovať, takže ja považujem za sporné, či dcéra študuje alebo nie...“. K vyššie uvedenému tiež uviedla, že dôkazné bremeno o tom, že odporkyňa študuje bolo práve na jej pleciach. Odporkyňa mala už na začiatku súdneho konania preukázať skutočnosť, že študuje, avšak neustálym nedostavením, vyhýbaním sa výsluchu, nepredložením jednoznačných dôkazov konanie zbytočne predlžovala. Mala za to, že predlžovanie konania spôsobila odporkyňa

nepredložením potvrdenia o návšteve školy so všetkými údajmi potrebnými k nespochybňovaniu dokladu, vyhýbaním sa výsluchu, na ktorý bola niekoľkokrát predvolaná, ale na výsluch sa napriek tomu, že sa jej súd snažil všemožne vyhovieť nedostavila. Toto konanie odporkyne spôsobilo navyšovanie trov konania. Náhradu trov konania pri veciach týkajúcich sa výživného nie je možné priznať ani jednej strane. Tvrdila, že počas konania viackrát deklarovala ochotu zobrať návrh na začatie konania späť, pokiaľ bude jednoznačne preukázané, že oprávnená naozaj študuje formou denného štúdia. E-mail neobsahoval žiadne informácie o univerzite, čiže ani špecifikáciu pána Y. B., ktorý e-mail písal, ani žiadne údaje o oprávnenej, jej dátum narodenia, prípadne informáciu v akom je ročníku a semestri, koľko má kreditov, formu štúdia - denné, externé, atď. Rovnako predkladané potvrdenie o návšteve školy nepreukazuje štúdiom na predmetnej vysokej škole, nemá pečiatku školy, je čiastočne zafarbené. Rovnako sa oprávnená odmietla účelovo podrobiť výsluchu na súde, aj napriek predvolaniu. Skonštatovala, že napadnutým uznesením bola v podstate sankcionovaná za svoje procesné návrhy, za žiadosti o riadne objasnenie vecí, za návrhy na doplnenie dokazovania, čo sú jej základné procesné práva. Žiadnu povinnosť neporušila, dostavila sa na všetky pojednávania na ktoré bola riadne predvolaná, na všetky výzvy súdu jej adresované odpovedala. Z uvedeného dôvodu žiadala, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, in eventum oprávnená je povinná uhradiť trovy konania povinnej v celom rozsahu.

3. K odvolaniu sa vyjadrila osoba oprávnená na poberanie výživného (ďalej len „oprávnená“), ktorá uviedla, že navrhovateľka v odvolaní poukazuje na časti zo zvukového záznamu z prvého pojednávania konaného v tejto právnej veci dňa 18. 05. 2022, ktoré sú jednak vytrhnuté z kontextu, a taktiež nie sú relevantné pre odvolanie, pretože v priebehu súdneho konania súd svoje názory z prvého pojednávania na podklade vykonaného dokazovania zmenil, pretože odporkyňa svoje tvrdenia o tom, že neustále študuje na Univerzite v Leidene preukázala niekoľkými dôkazmi, a to potvrdenia Univerzity Leiden o štúdiu zo dňa 23. 08. 2019, zo dňa 28. 08. 2020 a zo dňa 05. 07. 2021, ktoré obsahujú meno a priezvisko odporkyne, dátum narodenia, akademický rok, výšku školného, hlavičku školy, podpis a meno osoby poverenej vydávaním potvrdenia za univerzitu, správa otca odporkyne zo dňa 16. 10. 2021 cez aplikáciu Viber, v ktorej otec poslal za oprávnenú navrhovateľke potvrdenie o štúdiu zo dňa 05. 07. 2021 tak, ako každý rok, potvrdenie o úhrade školného vo výške 1 084,- eura zo dňa 08. 11. 2021, potvrdenie Univerzity Leiden o štúdiu zo dňa 28. 07. 2022, ktoré obsahuje meno a priezvisko odporkyne, dátum narodenia, akademický rok, dennú formu štúdia, výšku školného, hlavičku školy, podpis a meno osoby poverenej vydávaním potvrdenia za univerzitu, potvrdenie o úhrade školného vo výške 2 209,- eura zo dňa 09. 11. 2022 ako školné za rok 2022/2023, čestné vyhlásenie odporkyne zo dňa 26. 09. 2022, v ktorom prehlásila, že študuje na Univerzite v Leidene, jej štúdium je náročné, na Slovensku bude možno len 2 dni cez vianočné sviatky, preto vypovedať pred súdom mohla len formou videohovoru alebo písomne, výsluch svedka, otca odporkyne. Súdu tak preukázala pravdivosť svojich tvrdení, a preto súd dospel po ustálení skutkového stavu k správne rozhodnutiu tak, ako uviedol vo výroku I. a II. výrokovej časti rozsudku. Skutočnosť, že študuje preukázala navrhovateľke už pred tým, ako navrhovateľka podala svoj návrh na súd, ktorým iniciovala toto súdne konanie, a to potvrdením o štúdiu, ktoré škola každý rok vydáva v rovnakom formáte, s rovnakými náležitosťami a aj súd sa v priebehu súdneho konania presvedčil, že iné potvrdenie škola nevydáva a ide o náležitý dokument, ktorý má byť akceptovaný každým štátom, orgánom štátu, pred ktorým sa má odporkyňa preukázať, že je stále študentkou Univerzity v Leidene. Žiadne dôkazy nespochybnili ani nevyvrátili preukázanú skutočnosť, že študuje. Zdôraznila, že si svoju dôkaznú povinnosť náležite plnila od počiatku, ale je to práve navrhovateľka, ktorá v tomto konaní nič nepreukázala, nepredložila jediný dôkaz, ktorý by bol spôsobilý spochybniť skutočnosť, že neštuduje, pričom predovšetkým bolo v tomto konaní dôkazné bremeno na navrhovateľke. Navyše, navrhovateľka v odvolaní neuvádza pravdivé skutočnosti, keď tvrdí, že sa vyhýbala výsluchu, na ktorý bola niekoľkokrát predvolaná, napriek tomu sa na výsluch nedostavila a neplnila si svoje povinnosti. Dodala, že nebola súdom na výsluch predvolaná ani raz a súd následne na pojednávaní dňa 07. 12. 2022 po ich vyjadrení zo dňa 26. 09. 2022 zamietol návrh navrhovateľky na výsluch odporkyne (viď bod 37. odôvodnenia rozsudku), pretože ho nepovažoval v tomto konaní za potrebný. Rovnako nie je pravdivé tvrdenie a ide o nesprávne právne posúdenie navrhovateľky, že vo veciach výživného nie je možné priznať náhradu trov konania ani jednému účastníkovi konania. V danom prípade je nepochybne spravodlivé priznať jej nárok na náhradu trov konania voči navrhovateľke v celom rozsahu, vzhľadom na okolnosti tohto prípadu, a to správanie matky, navrhovateľky, ktorá bezdôvodne iniciovala toto súdne konanie, pretože potvrdenie o štúdiu, ktoré preukazuje, že odporkyňa stále študuje, bolo navrhovateľke doručené už pred podaním návrhu na začatie tohto konania, odporkyňa tak podľa zákona musela byť nútená účastníkom tohto konania, musela sa dať právne zastúpiť a

vznikli jej ďalšie náklady na právne služby, matka v priebehu celého konania ani jedným relevantným dôkazom nepreukázala svoje tvrdenia, najmä to, že by odporkyňa prestala študovať a všetky dôkazy ňou predložené nelogicky a absurdne rozporovala, čo sa vymykalo zmyslu a predmetu tohto konania. Matka sa k nej, ako aj ďalším členom rodiny dlhodobo správa výrazne negatívne, šikanuje ju, neplatila jej ani minimálne výživného riadne a včas, na ktorej úhradu musel matku zaviazat' súd, a ktoré vymáhala exekučne, má veľké výdavky v súvislosti s jej štúdiom, ktoré hradí v celom rozsahu otec. Návrh matky na zrušenie výživného tak dôvodne považovala za šikanóznny výkon práva, preto je plne spravodlivé, aby jej súd priznal voči navrhovateľke nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Vzhľadom na vyššie uvedené sa v celom rozsahu stotožňuje s rozsudkom a žiadala, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie rozhodol v časti trov konania tak, že oprávnená má voči navrhovateľke nárok na náhradu trov prvoinštančného ako aj odvolacieho konania v celom rozsahu.

4. K vyjadreniu sa vyjadrila navrhovateľka, ktorá uviedla, že negatívna skutočnosť sa nepreukazuje, t. j. dôkazné bremeno bolo v tomto prípade výlučne na oprávnenej, a to dôveryhodne preukázat', či je študentkou vysokej školy v dennej forme štúdia. Taktiež bolo potrebné preukázat', v akom je ročníku a aké má známky, čiže či sa jej v štúdiu darí a prosperuje. Uvedené sú všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na trvanie vyživovacej povinnosti. Je zrejme, že navrhovateľka nemala ku dňu podania návrhu k dispozícii potvrdenie o návšteve školy. Dokument poslaný jej otcom oprávnenej je dokonca úplne iný obsahom ako je následne dokument založený do súdneho konania, ktorý oprávnená označovala ako potvrdenie o návšteve školy. Oprávnená bola riadne predvolaná aj na prvé pojednávanie vo veci, kedy právny zástupca jej neprítomnosť ústne ospravedlnil bez založenia dôkazu. Pojednávanie bolo odročené z dôvodu, že sám súd bude žiadať potvrdenie o návšteve školy priamo z univerzity. Súd doručil e-mail v anglickom jazyku bez prekladu, ktorý na prvý pohľad vyzeral prinajmenšom zvláštne. Preto namietala podaním zo dňa 07. 09. 2022 e-mail, ktorý neobsahoval žiadne informácie o univerzite, čiže ani špecifikáciu pána Y. B., ktorý e-mail písal, ani žiadne údaje o oprávnenej, jej dátum narodenia, prípadne informáciu v akom je ročníku a semestri, koľko má kreditov, formu štúdia - denné, externé, atď. Rovnako upozornila na to, že začal nový školský rok a to 2022/2023 a je potrebné predloženie potvrdenia aj za tento školský rok. Konštatovala, že sa nebránila späťvzatiu návrhu, pokiaľ bude skutočnosť štúdia riadne preukázaná. Až podaním zo dňa 30. 11. 2022 založila odporkyňa ďalšie dôkazy do konania, fotografie kartičiek z návštev EÚ inštitúcie, fotografie prázdneho EÚ parlamentu, potvrdenia o úhrade školného. Procesné správanie odporkyne bolo zjavne účelové, vyhýbajúce preukázat' skutočnosti, ktorých preukázanie bola jej povinnosť. Predmetné pochybenia odporkyne boli dôvodmi na odročovanie súdnych pojednávaní. Súadne pojednávanie sa konalo dňa 07. 12. 2022, kde bol vyhlásený rozsudok. Dôkazy založila odporkyňa do konania iba 7 dní pred vyhlásením rozsudku. Je zrejme, že odporkyňa neplnením svojich povinností zaviniła odročovanie súdnych pojednávaní, ale súd dal povinnosť nahradit' trovy konania jej, ktorá svoje procesné povinnosti plnila riadne a včas. Zvukové záznamy zo súdneho pojednávania jednoznačne preukazujú, že aj súd mal pochybnosti o tom, či odporkyňa študuje a vzhľadom aj na túto skutočnosť žiadal, aby odporkyňa predložila riadne potvrdenie o návšteve školy, nakoľko neustále predkladala potvrdenie so začíernenými údajmi, bez ktorých nebolo možné považovať potvrdenie za pravdivé. Dôvodom podaného návrhu bolo práve to, že odporkyňa odmietla navrhovateľke predložit', zaslať potvrdenie o návšteve školy. Práve naopak, trovy konania a odročovanie bolo zavinené odporkyňou, ktorá sa nedostavovala na súdne pojednávania, dôkazy založila až 30. 11. 2022, čiže 7 dní pre vyhlásením rozsudku, hoci dôkazné bremeno zaťažovalo hlavne ju. Dôvody uvedené vo vyjadrení odporkyne na poslednej strane neexistujú (doručenie potvrdenia pred začatím konania, nehradenie výživného, potreba právneho zastúpenia, neunesenie dôkazného bremena, ktoré naopak podľa negatívnej procesnej teórie mala odporkyňa), a týmito jedinými dôvodmi potrebu priznania náhrady trov konania.

5. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací podľa § 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenu osobou v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 65, § 66 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a vec správne posúdil po právnej stránke, preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku trov konania podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

6. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že navrhovateľka sa návrhom doručeným Okresnému súdu Nitra dňa 16. 12. 2021 domáhala, aby súd rozhodol o zrušení vyživovacej povinnosti, ktorú má navrhovateľka voči plnoletej dcére Q. V., nar. XX. XX. XXXX určenú rozhodnutím Okresného súdu Nitra č. k. 19Pc/23/2019 zo dňa 13. 07. 2000 vo výške 180,- eur mesačne, a to počnúc dňom, kedy oprávnená z výživného nadobudla schopnosť sama sa živiť. Svoj návrh oprela o tvrdenie, že oprávnená už neštuduje, nakoľko jej odmieta predložiť potvrdenie o návšteve školy. Následne súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom zo dňa 7. decembra 2022 č. k. 19Pc/37/2021-200, ktorý navrhovateľka v časti výroku o trovách konania napadla odvolaním. Zmietajúci výrok rozsudkom (I.) sa tak stal právoplatným a predmetom odvolacieho konania zostal len napadnutý výrok (II.) o trovách konania.

7. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

8. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že ak súd prvej inštancie napadnutým výrokom II. priznal oprávnenej voči navrhovateľke náhradu trov konania v celom rozsahu, jeho rozhodnutie je vecne správne, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, a keďže s odôvodnením napadnutého rozhodnutia sa stotožňuje, na tieto dôvody podľa § 387 ods. 2 CSP odkazuje. V tomto smere odvolací súd dodáva, že treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 148/2016 zo dňa 25. mája 2017).

10. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uvádza, že náhrada trov konania plní v civilnom procese dve základné funkcie, a to funkciu preventívnu a funkciu sankčnú. Ani jednu z uvedených zásad však nemožno uplatňovať v konaní podľa Civilného mimosporového poriadku, a to vzhľadom na okruh vecí, ktoré sú prejednávané v režime tohto zákona, ako aj z dôvodu prítomnosti verejného záujmu. V konaniach upravených v Civilnom mimosporovom poriadku sú spravidla uskutočňované vo verejnom záujme a aj prípadnému navrhovateľovi, ak sa konanie začalo na návrh, nemožno klásť na ťarchu, pokiaľ takéto konanie vyvolal. Ďalším dôvodom, pre ktorý nemožno vychádzať z koncepcie sankčného mechanizmu trov konania, ako v sporovom konaní, je jednoznačnosť nastavenia miery úspechu v tomto druhu konaní, keď súd v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu, môže prekročiť návrhy účastníkov a priznať aj viac, ako žiadali. Ďalej je to samotná skutočnosť, že konanie podľa CMP možno začať aj bez návrhu.

11. Civilný mimosporový poriadok, rovnako ako Civilný sporový poriadok, upravuje výnimky pri všeobecnom pravidle formulovanom ako generálna klauzula, a to že náhradu trov konania možno priznať v prípade, ak to ustanovuje zákon (vo veciach určenia rodičovstva a v konaniach vo veci notárskych úschov v súlade so zásadou úspechu za kumulatívneho splnenia podmienky, ak to možno spravodlivo požadovať) a vo všetkých konaniach podľa CMP, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Ak nie sú splnené podmienky pre aplikáciu § 53 a § 55 CMP, súd rozhodne tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

12. Generálna klauzula formulovaná v § 52 CMP teda vychádza z predpokladu, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Touto formuláciou sa okrem iného zdôrazňuje výnimočnosť uplatňovania nároku na náhradu trov konania v prípadoch, ak to zákon výslovne pripúšťa. Uvedené predstavuje presné opozitum zásady, ktorá platí v sporovom konaní v intenciách § 255 CSP.

13. Predmetné ustanovenie (§ 55 CMP) predstavuje prelomenie generálnej klauzuly, avšak v konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku, kde vo všeobecnosti platí, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Aplikácia konkrétneho ustanovenia prichádza do úvahy za predpokladu, že

je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Ak súd vyhodnotí, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, môže priznať nárok na náhradu trov konania v akomkoľvek konaní podľa Civilného mimosporového poriadku. Ustanovenie § 55 CMP tak predstavuje materiálny korektív.

14. Vzhľadom na vyššie uvedené je možné skonštatovať, že aplikácia ustanovenia § 55 CMP predstavuje výnimku zo všeobecného pravidla, a preto musí takáto výnimka byť náležite odôvodnená. Predpoklad, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, musí súd vyhodnotiť z úradnej moci, za predpokladu, že si účastník konania alebo iná osoba uplatnila nárok na náhradu trov konania a nejde o konania vymenované v § 53 CMP. Pri hodnotení kritéria, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, by nemal súd ako jediné kritérium zohľadňovať osobné a majetkové pomery účastníkov. Relevantné by mali byť práve okolnosti prejednávanej veci. Tu je potrebné odlíšiť prípadné jednorazové obštrukcie, ktoré vznikli zavineným konaním niektorého z účastníkov, kde je potrebné aplikovať ustanovenie § 54 CMP. Súd tiež pri aplikácii predmetného ustanovenia môže vyhodnocovať, ktorí z účastníkov spôsobil, že konanie muselo prebehnúť.

15. Odvolací súd, preskúmajúc dôvodnosť podaného odvolania, dospel k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie, keď ten vzhľadom na dôvodnosť aplikácie ustanovenia § 55 CMP, a ktorého aplikáciu aj v náležitej miere zdôvodnil.

16. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie vyplýva, že oprávnená bola študentkou Univerzity Leiden Holandsko (ďalej len „univerzita“) v akademickom roku 2019-2020, 2021-2022 a 2022-2023 a v súčasnosti stále študuje. Zo spisu tiež vyplýva, že navrhovateľka mala už pred podaním návrhu o zrušenie vyživovacej povinnosti zo dňa 15. decembra 2021 vedomosť o tom, že oprávnená študuje na univerzite, keď jej bolo zo strany otca oprávnenej doručené (16. 10. 2021) obdobné potvrdenie o návšteve školy, aké univerzita bežne vydáva, a ktoré akceptovali aj príslušné úrady. Uvedené vyplýva tiež zo skutočnosti, že matka v návrhu na zrušenie vyživovacej povinnosti sama uviedla, že „dcéra už neštuduje, avšak dcéra jej odmieta predložiť potvrdenie o návšteve školy“. Na pojednávaní dňa 18. mája 2022 navrhovateľka dôvodila, že oprávnenej by mala byť uložená povinnosť predkladať jej každý semester potvrdenie o tom, že študuje, a to i vzhľadom na skutočnosť, že dcéra by mala končiť bakalárske štúdium tento rok. Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľka mala pred podaním návrhu na zrušenie vyživovacej povinnosti vedomosť, že oprávnená študuje, pričom o tejto skutočnosti jej bolo každoročne doručované potvrdenie o návšteve školy, ktoré akceptovala. Je zrejmé, že vzťahy medzi účastníkmi konania sú výrazne narušené, čo sa prejavuje aj v nedostatku komunikácie medzi navrhovateľkou a oprávnenou. Výsledkom týchto negatívnych vzťahov je podľa názoru odvolacieho súdu stav, v ktorom matka spochybnila „doterajšie“ tvrdenia a potvrdenia oprávnenej (a jej otca) o tom, že naďalej študuje a žiadala od oprávnenej „oficiálne“ potvrdenie o návšteve školy. Zo spisu pritom jednoznačne vyplýva, že potvrdenie o zaregistrovaní oprávnenej na štúdium na univerzite so začiatkovými údajmi o študijnom odbore, avšak s menom, priezviskom, dátumom narodenia oprávnenej, forme štúdia, bolo súdu predložené už vo vyjadrení k návrhu za začatie konania, a ktoré bolo navrhovateľke tiež riadne doručené. Súd prvej inštancie správne uviedol, že oprávnená v priebehu celého konania poukazovala na skutočnosť, že dané potvrdenie je jediné (z hľadiska formy), ktoré univerzita vydáva, a to raz ročne. V priebehu konania v rámci úradnej komunikácie so súdom univerzita e-mailom zo dňa 29. 06. 2022 potvrdila, že oprávnená je aktuálne zapísaná ako jej študentka. Uvedenú skutočnosť navrhovateľka i napriek tomu nemienila akceptovať a sústavne trvala na vyžiadaní si ďalších (listinných) potvrdení. Súd tak za týmto účelom dopytoval univerzitu, ktorá však na dopyt súdu doručila len obdobné potvrdenie e-mailom (č. I. 163), aké už oprávnená v konaní predkladala. To doručil súd prvej inštancie účastníkom konania, pričom navrhovateľka, aj po oboznámení sa s obsahom tejto listiny zotrvala na podanom návrhu a žiadala, aby oprávnená jasne preukázala, že študuje, s uvedením ročníka, formy štúdia, kreditov s vykonanými skúškami. Odvolací súd sa v tomto smere stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že právom účastníka síce je spochybňovať dôkazy predložené protistranou, avšak takéto spochybňovanie musí mať rozumné hranice. Procesné správanie sa navrhovateľky, ktorá prehnane trvala na predložení potvrdenia o návšteve školy ňou požadovanými náležitosťami, ktoré však už nemožno označiť za účelové, vedúce k objasneniu skutočného stavu veci, tieto hranice prekračovalo, a ktoré tak viedlo len k navyšovaniu nákladov súdneho konania. Odvolací súd dodáva, že pre dostatočné zistenie, či oprávnená študuje, nebolo v konaní potrebné, aby z priložených potvrdení o návšteve školy vystávali všetky náležitosti požadované navrhovateľkou, pričom vo vzťahu k forme potvrdenia je zrejmé, že ide o obvyklý spôsob vydávania potvrdenia o návšteve školy tej danej univerzity, ktorý je zároveň rešpektovaný aj na úrovni správnych orgánov SR. Na záver odvolací súd

poznávaná, že pre rozhodnutie vo veci samej nebolo dôvodné zotrvať na vypočutí oprávnenej a nevykonanie tohto výsluchu nemožno mať zároveň za tú skutočnosť, ktorá bránila rýchlemu a efektívnemu skončeniu konania vo veci samej. Z uvedeného dôvodu tak nemožno prisvedčiť námietke navrhovateľky, že nedostavenie sa oprávnenej na výsluch pred súd spôsobovalo navyšovanie trov.

17. Odvolací súd v zmysle vyššie uvedeného konštatuje, že to bola predovšetkým navrhovateľka, ktorá spôsobila, že konanie muselo prebehnúť. Zároveň to bola navrhovateľka, ktorá aj napriek tomu, že pre spochybnenie doterajšieho stavu - že oprávnená naďalej študuje - nemala dostatočný legitímny dôvod, iniciovala začatie konania o zrušenie vyživovacej povinnosti, v rámci ktorého uplatňovala svoje procesné práva spôsobom, ktorý nevedol k efektívnemu a hospodárnemu zisteniu skutočného stavu veci. Z uvedených dôvodov by tak nebolo spravodlivé žiadať, aby si oprávnená hradila trovy, ktoré jej v súvislosti s týmto konaním vznikli (§ 52 CMP), čo odôvodňovalo postup súdu prvej inštancie v zmysle § 55 CMP, podľa ktorého súd rozhodol tak, že oprávnenej priznal voči navrhovateľke trovy prvoinštančného konania v celom rozsahu.

18. Sumarizujúc vyššie uvedené, odvolací súd hodnotí odvolanie navrhovateľky ako nedôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o trovách konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

19. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd poznáva, že z povahy tohto konania a ani z iných skutočností, ktoré vystali v odvolacom konaní nevyplývajú také dôvody, pre ktoré by odvolací súd nemal v otázke trov odvolacieho konania rozhodnúť v zmysle všeobecnej klauzuly ustanovenia § 52 CMP. Dôvody, pre ktoré odvolací súd potvrdil výnimku v zmysle § 55 CMP v prvoinštančnom konaní sa vzťahovali výlučne len na prvoinštančné konanie, pričom procesný postup navrhovateľky v rámci odvolacieho konania aplikáciu tejto výnimky (§ 55 CMP) neodôvodňuje, aj keď bola oprávnená v odvolacom konaní v plnej miere úspešná.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).